

Probační a mediační služba (PMS) působí na našem území již od roku 2001, přesto nejsou pojmy probace a mediace dostatečně v povědomí široké veřejnosti. K čemu byla zřízena a kdo může její služby využít, se dozvíte v mém článku.

Kanceláře Probační a mediační služby naleznete ve větších městech, v sídlech okresních soudů. Úzce totiž spolupracují se státním zastupitelstvím, soudy a Policií ČR. Působí ve věcech trestních, spíše však jako zprostředkovatelé mezi institucemi a občanem. Jejich cílem je zlepšení vzájemné komunikace, urychlení řešení sporů a hledání kompromisů na obou stranách. Dochází zde k propojení sociální práce a výkonu práva.

Činnost Probační a mediační služby lze shrnout do tří základních cílů, které si vytyčila a kterými se prezentuje veřejnosti:

Integrace pachatele – Probační a mediační služba usiluje o začlenění obviněného, respektive pachatele, do života společnosti bez dalšího porušování zákonů. Integrace je proces, který směřuje k obnovení respektu obviněného k právnímu stavu společnosti, jeho uplatnění a seberealizaci.

Participace poškozeného – Probační a mediační služba se snaží o zapojení poškozeného do „procesu“ vlastního odškodnění, o obnovení jeho pocitu bezpečí, integrity a důvěry ve spravedlnost.

Ochrana společnosti – Probační a mediační služba přispívá k ochraně společnosti účinným řešením konfliktních a rizikových stavů spojených s trestním řízením a efektivním zajištěním realizace uložených alternativních trestů a opatření.

Pro komplexnost je nutné vymezit i základní termíny probace a mediace, s kterými pracuje.

Probací se rozumí organizování a vykonávání dohledu nad obviněným, obžalovaným nebo odsouzeným. Jedná se především o tzv. probační dohled, což je vlastně kontrola výkonu trestů nespojených s odnětím svobody - alternativní tresty. Mezi nejznámější patří obecně prospěšné práce. Ty mohou být soudem nařízeny, pokud se nejedná o závažnější trestný čin a soud se domnívá, že k nápravě pachatele postačí. V případě, že by se pachatel výkonu těchto prací vyhýbal a neplnil je, může skončit ve vězení.

Ukládání alternativních trestů má přitom řadu výhod. Neplní se věznicí, jejichž provoz je velmi drahý; dochází k urychlení celého soudního jednání; pachatel není zasažen negativním prostředím věznicí, kdy často dochází k zprětrhání sociálních vazeb venku; nemá záznam v trestním rejstříku. Pro tyto skutečnosti je využíván hojně především při řešení trestné činnosti mládeže, která je teprve na začátku své poutě a pobyt ve vězení by ji mohl stigmatizovat do konce života.

Mediace je definována jako zprostředkování za účelem řešení sporu mezi obviněným a poškozeným, které vede k narovnání konfliktu. Zjednodušeně můžeme říci, že se jedná o mimosoudní řešení sporů, kdy se na neutrální půdě setká poškozený s pachatelem, aby se pokusili vzájemně dohodnout. Prostředníkem je jim mediátor. Mediace však lze provádět pouze po dobrovolném souhlasu obou stran.

Kromě nové možnosti řešení sporu má také velmi pozitivní výchovný vliv na pachatele, který si tváří v tvář mnohem lépe uvědomí důsledky svého jednání, má možnost se oběti osobně omluvit a nahradit škodu.

Zavedení Probační a mediační služby byl velmi záslužný počín a její efektivitu práce je možné vyčíst ze statistik případů, kterými se každoročně zabývá a které se pohybují v desítkách tisíc korun.

